

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 145. An & quando per locationem alienari censeantur bona seu re ecclesiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

ad Reg. 8. Cancell. gl. 6. n. 194. Barbos. de possess. Episc. p. 3. alleg. 95. n. 32. Delb. l. c. du. 15. n. 14.) ac ita tenent Clarus. l. c. n. 1. (qui etiam §. emphyteusis. g. 208. n. 7. testatur, in multis locis consuetudinem esse, ut feuda ecclesiastica in emphyteusis juris solennitate licite & valide tradantur) Gonz. l. c. Laym. l. 2. tr. 4. c. 10. n. 2. Less. de iust. l. 2. c. 24. du. 11. n. 59. Menoch. de arb. cas. 81. n. 5. Covar. l. 2. var. c. 17. n. 4. Molin. l. c. d. 469. concl. 5. & plures alii, quos citat & sequitur Delb. cit. du. 15. n. 1. juxta c. 1. de feud. & Extrav. ambitios. Atque etiam res ecclesiasticae solitæ dari in feudum (idem est de dari solitis in emphyteusis, cum tractatus feudalis & emphyteuticus sint ejusdem naturæ, & textus loquentes de feudo locum habeant etiam in emphyteusi & contra, juxta communem, ut Fagn. in c. nulli. b. t. n. 21. citatis Specul. tit. de feud. §. quoniam super. n. 63. & Socin. Senior. cons. 167. n. 24. l. 2.) poterunt adhuc infeudari denuo, non obstante juramento de non infeudando Papa inconsulto. Fagn. l. c. num. 20. citatis Innoc. Host. Jo. And. in c. ex parte. de feud. Quæ tamen, ut procedant, requiruntur sequentia primò, ut feudum seu emphyteusis concedatur eodem modo, quò prius concessa V. g. si prius concessa, ut non transeat ad hæredes vel ultra vitam unius, etiam denuo non condatur aliter; ita ut, si fiat variatio, conceleatur nova concessio, ut non continuatio antiquæ. Molin. cit. d. 469. concl. 1. Clar. §. feudum. num. 13. Barbos. l. c. Ricc. in pr. decis. 26. Delb. l. c. n. 5. & alii apud illum. Secundò, ut in iterata concessione adsit evidens ecclesiæ utilitas, quæ fuit in prima concessione. Unde, si prius datum fuit in emphyteusis prædium sterile, ut sic ad culturam reduceretur; finita emphyteusi factum fructiferum, concedi non potest, nisi ex nova causa evidenter utilitatis (qualis causa sufficiens est remuneratio obsequii in reddendo illud prædium frugiferum exhibitum; dum sic alii in utilitatem ecclesiæ excitantur ad similes meliorationes faciendas) quia prior causa jam cessavit, & prædium reputatur res alia, Delb. num. 9. & 10. remittens ad Barbos. l. c. num. 26. Genuens. in pr. c. 60. n. 6. Ricc. decis. 5. & alios. Tertiò, ut res finita emphyteusi non sit iterum incorporata ecclesiæ; cum per talem incorporationem extinguatur prior alienatio, & ita res redit ad ecclesiam, ac si nunquam ab ea exivisset. Abb. in c. ut super. h. t. num. 11. Clarus. de emphyteusi. q. 6. & de feud. q. 13. Molin. cit. d. 468. Delb. l. c. num. 11. Dicitur autem res denuo incorporata ecclesiæ, si is, ad quem spectat administratio, decernat eam non alienare; quod præsumitur fecisse, si finita emphyteusi (idem est de feudo caduco) Prælati rem descripsit inter bona mensæ ecclesiæ, ut Fagn. l. c. num. 8. vel per annum integrum à renovatione seu nova concessione abstinerit, ut Molin. l. c. ad finem. Delb. num. 12. & 13. vel ut Idem du. 1. si post traditionem, expirante contractu, non fuerit quò ad fructus incorporata ecclesiæ. Quod etiam præsumitur, dum Prælati ex se solita dari in feudum vel emphyteusis percepit per tempus aliquot, ut consuevit ex aliis rebus incorporatis mensæ Fago. l. c.

2. Resp. Secundò; res ecclesiastica non potest primò, aut etiam, deficiente una ex conditionibus dictis, secundò concedi sine solennitatibus juris; quia est revera domini utilis alienatio. c. 1. de his que sunt à Prælat. & Extrav. ambitios. ubi cum admitatur, res solitas dari in feudum, seu semel datas posse

deinceps positis dictis conditionibus concedi sine solennitatibus, consequens est, ubi primò conceduntur (qualiter adhuc primò concedi censentur, dum in secunda concessione dictæ conditiones non intervenerunt) prohiberi illas dari in feudum vel emphyteusis sine solennitatibus. Adhibitis verò solennitatibus poterunt in perpetuum etiam, & pro hæredibus etiam extraneis (etsi aliàs regulariter, seu præsciudendo ab alia voluntate concedentis illam, emphyteusis ecclesiastica conceleatur restricta ad hæredes sanguinis, & non transitoria ad extraneos, & hæredum nomine, nisi exprimatur aliud, dicendo V. g. pro quibuscunque hæredibus; veniant solum hæredes sanguinis. C. de Luca, de emphyt. d. 31. n. 2. & d. 59. n. 13. Dicens, hanc opinionem haberi quasi regulam à Rota) si enim servatis juris solennitatibus etiam pro hæredibus extraneis ab ecclesia fieri possit earum venditio & donatio, quæ quid majus nempe translationem domini directi continent multò magis sic fieri poterit concessio in feudum vel emphyteusis, utpote non nisi dominium utile transferens, & ita tenent Covar. l. 2. var. c. 17. à num. 4. Clar. §. emphyteus. q. 6. num. 4. Molin. cit. d. 496. concl. 1. Valq. de rebus. c. 2. §. 2. du. 16. n. 59. Delb. cit. du. 15. n. 5. & 6. Arg. Auth. de alien. & emphyt. §. licentiam. per quam correctam esse Auth. de non alien. §. emphyteusis. concedentem emphyteusis tantum ad vitam recipientis, ait Delb.

Quæst. 145. An & quando per locationem alienari censentur bona seu res Ecclesiæ?

1. Resp. Per locationem bonorum ecclesiasticorum ad tempus longum censentur ea alienari; cum dominium eorum utile transferatur in conductorem, adeoque prohibita fieri sine solennitate. Covar. 2. var. c. 16. n. 1. Molin. de iust. tr. 2. d. 466. Molin. de primogen. l. 1. c. 21. n. 18. Valq. l. c. n. 21. & 22. Delb. c. 18. du. 1. n. 1. Quamvis in effectu talis elocatio ad tempus longum non sit alienatio, seu non transferatur per eam dominium utile; quia ea facta, saltem indivisibiliter pro toto illo tempore tota est in valida, ut tenent Cuttier. 99. can. l. 2. c. 13. n. 7. Engels. h. t. n. 12. Reiffenst. n. 43. de quo mox plura. Porro longum tempus locationis jure antiquo reputabatur decennium, & septennium pro tempore modico, juxta c. ult. ne Prælati vices suas. & clem. 1. h. t. & ibi Gl. Imol. Anchar. v. locaciones. Abb. in c. vestra. de locat. Covar. Molin. Valq. LL. cit. Less. de iust. l. 2. c. 24. du. 11. n. 68. Delb. l. c. n. 2. Unde tunc bona ecclesiastica locari poterunt ad novennium, intellige, sine solennitate juris; ut iidem AA. moderno verò jure, nimirum Extrav. ambitiosa tempus longum reputatur, quod excedit triennium (intellige, respectu rei fructificantis singulis annis; aliàs respectu rei fructificantis singulis bienniis tempus longum censetur, quod excedit sexennium, & respectu rei fructificantis singulis trienniis novennium, Delb. cit. c. 17. du. 1. n. 29.) adeoque jam licebit & valebit locatio sine solennitate facta ad triennium, ut constat à sensu contrario ex cit. Extrav. sub gravissimis pœnis prohibentis locari bona ecclesiastica ultra triennium. Dictam verò Extravagantem ubique receptam, saltem quo ad prohibitionem & penam intrinsecam, nempe annulationem contractus locationis ultra triennium, si non quo ad penam extrinsecam, nimirum excommunicationem & privationem officiorum vel beneficiorum, probabilis censet Delb. c. 18. du. 1. num. 8. citatis pro hoc Molin.

Molin. cit. d. 466. post medium. Guttier. 99. Can. L. 4. c. 3. num. 9. Rebell. de obligat. just. p. 2. L. 14. qu. 5. Quarant. v. alienatio. num. 48. Barbos. de potest. Episc. p. 3. alleg. 91. num. 49. (qui etiam plures pro hoc refert Rotæ decif.) Tolet. Cened. &c. Valebit quoque locatio rei fructificantis tantum singulis bienniis facta ad sexennium; quia sexennium in eo casu non censetur tempus longum; & Pontifex in sua constitutione permittens locationem ad triennium tantum non tam videtur intendisse triennium temporis quam triennium fructuum, seu spatium, intra quod sit terna collectio fructuum, quæ invitare potest conductorem ad conducendam rem ecclesiasticam, ut sic sterilitas (si forte contingeret) aliorum annorum seu collectionum aliarum ubertate compensetur. Ac sic in casu fructificantis rei tantum alternis annis singula biennia istius sexennii merito æquivalent singulis annis, & terna biennia constituunt unum triennium fructiferum. Atque ita docent Less. L. 2. c. 24. du. 1. num. 69. Azor. p. 2. L. 8. §. 2. de locato. c. 2. Gut. l. c. num. 12. Rebell. l. c. L. 1. qu. 5. Navar. in commentar. de alien. rer. eccles. num. 20. & 22. Quar. l. c. num. 18. Valq. l. c. du. 6. num. 30. Barbos. l. c. allegat. 65. num. 4. & alii quos citat Delb. l. c. du. 4. Per quam tamen permissionem locandi ad triennium, non inhibetur Prælati locare ad tempus brevius; cum id potius cedat in favorem dictæ Extrav. quam ei advertetur. Barbos. l. c. allegat. 95. num. 18.

2. E contra non valebit locatio rerum ecclesiasticarum sine solennitate facta ad vitam locantis vel conducens; eò quòd talis locatio ex natura sua subijciatur Durationi longi temporis juxta clem. 1. b. t. & ibi Gl. v. ejus. Anchar. Imol. Covar. l. c. num. 3. Molin. de primog. l. c. num. 29. Valq. num. 23. quos citat & sequitur Delben. l. c. num. 5. qui etiam remittens ad Molin. & Valq. num. 6. censet, hoc ipsum procedere, etiamsi verisimiliter putetur vitam illius non duraturam longo tempore; eò quòd; cum nihilominus contingere posset, vitam illam durare ad longum tempus, locatio extenderet se, saltem sub dubio, ad longum tempus, adeoque etiam contingere posset, ut valeret locatio ad longum tempus contra textum expressum c. nulli. b. t. & cit. clem. Sed neque valebit locatio ultra triennium rei annuatim fructifera, etsi ei adjectum juramentum. Delb. cit. c. 18. du. 6. cum juramentum non sit vinculum iniquitatis, seu non obliget ad peccatum mortale, quale est locatio ultra triennium sine solennitate, utpote quæ prohibita per cit. Extrav. sub pœna excommunicationis, quæ supponit peccatum grave, ut docent Cajet. in Sum. v. præcepti transgressio. §. pœna præceptorum. Sor. distinct. 17. qu. 1. a. 2. conclus. 2. Covar. in c. alma mater. p. 1. §. 9. & alii passim. Neque etiam locatio facta ultra triennium valebit pro triennio, & solum irrita pro tempore, sed tota seu simpliciter vitatur. ita probabilis Barrol. in Auth. qui autem de SS. eccles. num. 7. Jason. ibidem. num. 21. Covar. L. 2. var. c. 16. num. 5. citans Abb. Felin. Cardin. &c. Azor. p. 2. L. 7. c. 10. qu. 4. Mantio. de tac. & ambig. contr. Tom. 1. L. 5. tit. 5. in prin. Less. de just. l. c. du. 11. num. 68. Ricc. decif. 117. & 121. Gratian. discip. for. c. 162. num. 22. Valq. l. c. num. 28. & 29. Bonac. d. 3. de contr. Surdus. qu. 8. p. 4. num. 32. & plures alii, quos citat & sequitur Delb. l. c. du. 5. §. 1. num. 1. item C. de Luca de locato. d. 38. num. 2. contra

Bald. in Auth. si quis ruinas. C. de SS. eccl. Imol. in c. ex parte de feudis. Alex. L. 2. cons. 38. Tiraq. de retrab. L. 2. p. ult. num. 144. Molin. de just. tr. 2. d. 467. Molin. de primog. L. 1. c. 21. num. 26. Tuschum. v. locatio. concl. 406. Rebell. l. c. p. 2. L. 14. qu. 6. Barbos. l. c. allegat. 95. num. 15. & alios. Ratio præter alias, quas refert & refutat Delb. est: quod contrahentes dum non consentiunt nisi indivisibiliter in locationem ultra triennium seu plurimum annorum (uti contingere in præsentate patet ex eo, quod locans ultra triennium non locaret eodem pretio, quo locaret ad triennium tantum) deficit eorum consensus in locationem pro tempore à jure permisso ut separatam à locatione pro tempore jure prohibito. Et sic fieri nequit ob defectum consensus separatio in ordine ad valorem temporis à jure permisso à tempore à jure prohibito ad elocandum. His non obstantibus, quod utile non vitietur per inutile; cum id procedat, quando duo sunt separabilia, qualiter in præsentate non sunt separabilia triennium illud & spatium ultra illud; cum locatio tendat in utrumque indivisibiliter. Item quod donatio sine insinuatione facta ultra 500. aureos, tamen sit unica donatio; sit tantum irrita quo ad excessum, & firma quo ad 500. aureos juxta L. Sancimus. C. de donatione. Nam in eo est disparitas, quòd donans ultra 500. & sic plus, quàm sibi permillum, habeat voluntatem donandi, quòd sibi permittitur; in præsentate autem casu locans non contrahit pro tempore sibi permisso, nisi tamen etiam locator & conductor contraherent divisibiliter, & pro tempore sibi permisso, & pro tempore reliquo. V. g. pro triennio & altero triennio, & sic ad sexennium, ut Delb. num. 13. apud quem l. c. §. 2. num. 4. & §. vide responsum ad id, quod ulterius objici poterat. Neque juxta probabiliorum, quam contra Baldum. in c. 1. §. si libellario. quibus mod. feud. amitt. & plures alios, apud Mantio. de ambig. Convention. L. 5. tit. 5. num. 19. tenent. Covar. L. 2. var. c. 16. num. 4. Azor. p. 2. L. 9. c. 2. qu. 3. Rebell. l. c. L. 1. qu. 6. Molin. de just. cit. d. 466. ad finem. Caroc. de locato. p. 3. §. de reb. eccl. locand. concl. 5. 6. 9. Less. l. c. num. 68. Barbos. l. c. p. 3. allegat. 95. num. 19. &c. apud Delb. cit. c. 18. du. 2. num. 1. item C. de Luca. de locato d. 22. num. 2. dicens esse veriorum in Curia & in Rota receptam valet locatio ad sex vel novem annos cum clausula, ut tot sint locationes, quot sunt triennia, ita ut finito triennio primo, ex tunc res de novo locetur; eò quòd per talem machinationem multiplicatæ locationes reipsa res ecclesiæ ad longum tempus locetur contra prohibitionem Extrav. ambitiosæ locetur; cum parum intersit ecclesiæ, quæ solum intendit rem suam non elocari ultra triennium, an locatio ad longum tempus fiat unica elocatione, an pluribus. Et fiat talis locatio in fraudem legis prohibentis locationem ultra triennium. Nisi tamen hoc ipsum uti receptum sit, uti Mediolani consuevisse bona ecclesiastica tali contractu locari ad novennium dicit Delb. l. c. num. 4. remittens ad Bonac. l. c. p. 2. num. 24. qui etiam num. 5. dicit idem esse, seu pari modo non valere locationem factam ad triennium cum pacto etiam in scriptura distincta incluso de locatione elapso triennio renovanda; eò quòd tunc virtualiter fiat locatio ultra triennium, & quidem in fraudem legis, etiamsi fiat duabus scripturis diversis publicis; secus autem sit, si pactum non includatur scripturâ publica, sed fiat privatim; eò quòd privata promissio locationis, neque virtualis, ne-

que formalis locatio sit sed vi illius tantum ea promittitur. Verum, cum non appareat ratio, cur potius pactum in publica, quam in privata scriptura contentum aut privatim factum sit virtualis locatio aut alienatio; sed utrumque æque solum contineat istam obligationem personalem locandi, non secus ac promissio matrimonii, non matrimonium sed solum continet obligationem illud contrahendi; hinc, inquam, de utroque casu pariformiter loquantur & sentiunt. Molin. *cit. d. 466. num. 5.* Quarant. *cit. num. 18.* Ricc. *decis. 71.* Guttier. *99. Can. L. 2. c. 13.* & alii apud Delben. *num. 8.* nimirum, quod non fiat hac ratione locatio ultra triennium. Unde etiam docent posse beneficiarium obligare se obligatione personali ad concedendam commoditatem percipiendi ad plures annos fructus beneficii sui; cum per hoc rem ecclesie non alienet, seu jus in eam conferat, sed solum ad fructus illius personaliter obligetur. hinc sit

Quest. 146. An igitur beneficiarius Fructus beneficii licite absque solennitate ad longum tempus locare aut vendere possit?

R Esp. Id eum posse, non obstante *Extrav. ambigua*, etiam in locis, ubi ea recepta, modo ipsi fundi, unde hi fructus percipiuntur, ultra triennium non elocentur. Ita probabilis Abb. in *c. 2. de his qua sunt à Pralat. & in c. veniens. de transact. num. 1.* Covar. *L. 2. var. c. 16. num. 6.* Molin. *de just. L. 1. tr. 2. d. 466.* Molin. *de primog. L. 1. c. 2. num. 27.* Mantica. *de tac. & ambig. convey. tr. 2. L. 5. ut. 3. num. 21.* Valq. *de reit. c. 2. §. 2. à num. 31.* Less. *de Inst. c. 24. du. 11. num. 7.* Azor. *p. 2. l. 9. c. 2. q. 7.* & alii, quos citat & sequitur Delben. *c. 8. du. 10. num. 1.* contra Armill. *v. locatio num. 5.* Sa. *v. conductio. num. 13.* Ricc. *decis. 114. num. 5.* Gott. *l. c. c. 88. num. 14.* Bonac. *de contract. feud. qu. 8. p. 4. num. 32.* Barbos. *de potest. Eps. p. 3. alleg. 95. num. 20.* & alios. Ratio responsionis est, quod dicti fructus non sint res seu bona ecclesie, sed privati nempe beneficiarii locatoris. Unde etiam, cum conductor nullum jus in fundum acquirat; adeoque locatio expiret morte locatoris, aut à motione illius à beneficio, nullum ecclesie, aut etiam beneficiario successori ex tali locatione seu alienatione fructuum imminet periculum aut præjudicium; uti id illis imminet, si locatio ipsum fundum contingeret immediate; tunc enim non expiraret, sed beneficiarius successor teneretur stare locationi legitime factæ à prædecessore, non tamen factæ ab eo illegitime; ita ut in casu, dum. V.g. deprehendit ecclesiam esse enormiter læsam per talem locationem contingentem ipsum fundum, possit uti beneficio restitutionis in integrum. Uti etiam, si locatio ad triennium ea lege facta fuisset, ut conductor in primo anno solvat multum, in reliquis duobus annis parum, crearetur successori præjudicium, hic, casu quo prior locator moretetur interea non teneretur stare tali locationi; quin hæredes defuncti locatoris teneantur ex anticipata illa pecunia ad restitutionem eum proportione pro numero annorum, qui post mortem locantis super sunt, ut Delb. *c. 17. du. 24. à num. 6.* De cæteris quæ contra locationem fructuum ad longum tempus objici possent, vide diluta à Delb. *c. 8. du. 10.*

Quest. 147. An valeat mandatum ad locandum res ipsius Ecclesie ultra triennium?

R Esp. Pro ut hæc quæstio diversos sensus habere potest, ita diversimodè ad illam respondendum. Nam primò, si sensus sit, num valeat mandatum, vi cuius quis locare possit ad longum tempus, patet non valere; cum sicut ipse principalis locare nequit ad longum tempus, ita etiam alteri committere nequit, ut sic elocet ad longum tempus. Secundò: si sensus sit, num mandatum datum ad elocandum valeat & duret adhuc post elapsum triennium, ita ut non egeat commissarius nova commissione seu mandato, sed possit in vi ejusdem mandati plures successive facere elocationes ad triennium seu triennales ejusdem rei ecclesiasticæ, videtur respondendum affirmativè, seu id non prohiberi. Sicut enim ipse principalis administrator rerum ecclesiasticarum potest res illas pluribus successive locationibus locare absque eo, quod dicatur locare ultra triennium, intellige, simultaneè, sic quoque id ipsum alteri committendo vices suas uno eodemque mandato, ita ut necesse non habeat illud quolibet triennio renovare. Delb. *c. 18. du. 7.*

Quest. 148. An & qualiter valeat renovatio locationis factæ ad triennium eo nondum elapso?

R Respondet Delb. *l. c. du. 3.* distinguendo, ita ut dicat valere eam, si fiat renovatio post secundum annum elapsum, intellige, iterum contrahendo ad triennium vel infra triennium; eò quòd tunc non censetur prior contractus continuari, & extendi ultra triennium, adeoque non præsumatur cum fraude procedere renovans; sed antiquo contractu finito (cum parùm, quod adhuc restat ad complendum triennium pro nihilo computetur) res de novo locati. Si verò fiat renovatio ante cæptum secundum annum cum eadem persona, sit invalida, tamen si pensio varietur; eò quòd tunc præsumatur fraus, & verum sit dicere; rem ecclesie uni locatam ad quinquennium; dum nimirum renovatio extenditur ad triennium; cum non sit novus contractus, sed prior extendatur; quia jam locum non habet illud: parum pro nihilo reputatur; cum facta renovatione ante cæptum secundum annum adhuc restet potior pars triennii. citat pro hoc Delb. Molinam *cit. d. 466. circa finem.* & Valquium *de emphyteusi. q. 29. num. 15.* nisi quod is contrarium teneat in casu, quo mutaretur pensio. Quod licet improbet Delb. dicendo, variationem illam pensionis non integrè tollere præsumptionem fraudis, neque impedire, quo minus dicatur locatum illi ad quinquennium; adhuc ab eo videtur dici non improbabiler; cum variatio pensionis satis videatur mutationem contractus, & introductionem novi arguere, sive parum sive multum restet ex priore triennio.

Quest. 149. An & qualiter per contractum superficiarium, Libellarium & similem res Ecclesie alienentur?

R Esp. Breviter: Idem ferè dicendum de illo, quod de locatione nimirum quod cum per illum